

Oponentský posudek disertační práce:

Ing. Iva Šmídová

Ústav preventivního lékařství Masarykovy univerzity v Brně

Spotřeba alkoholu a její vliv na ekonomiku ČR

Předložená disertační práce má i s přílohami 120 stran a odkazuje se na celkem na 63 literárních a internetových citací. Práce je strukturována do několika kapitol. Po úvodních dvou kapitolách, ve kterých je proveden literární přehled a sumarizovány známé poznatky, přechází autorka k formulaci hypotézy (Kapitola 3) a následně k metodice (Kapitola 4) a výsledkům (Kapitola 5). Diskuse se odehrává v Kapitole 6.

Nejprve je třeba s uznáním konstatovat, že zvolené a téma je velmi široké a vysoce společensky aktuální a závažné. Autorka se dostala na terén, který nebyl v České republice dosud uspokojivě zmapován. V této oblasti je navíc velmi omezena dostupnost aktuálních a relevantních statistik a informací. O této skutečnosti svědčí fakt, že autorka byla nucena provést analýzu s platností pro rok 2006. Celospolečenská potřeba analýz tohoto typu je přitom vzhledem k postavení ČR mezi konzumenty alkoholu velmi vysoká a je s podivem, že se mu nevěnuje žádný program zdravotní politiky a veřejného zdravotnictví státní správy.

Metodika je vzhledem k obrovské šíři problému zvolena vhodně a neumožňuje detailnější vědecké sondy ani v otázkách, které by si to bezpochyby zasloužily. Například kalkulace preventabilních nákladů ze zdravotního pojištění by jistě mohla být provedena detailněji a s bližším přihlédnutím ke specifické epidemiologické situaci a nákladové struktuře v jednotlivých diagnózách.

V práci byla zvolena kombinace celospolečenské perspektivy (ztráta produktivity vyjádřená podílem na HDP) a rozpočtové perspektivy (tzv. budgetary perspective), z pohledů různých veřejných rozpočtů (rozpočet zdravotního pojištění, rozpočet sociálních služeb, apod.).

Osobně se domnívám, že výsledky jsou v důsledku použité metodiky ARM (alcohol-related morbidity and mortality) mírně nadhodnoceny, zejména potom v kapitolách Náklady na zdravotnictví (45,7 mld. Kč) a Vyplácené důchody související s konzumací alkoholu (36,72 mld. Kč).

Do budoucna by bylo jistě zajímavé aplikovat na tuto problematiku metodiku DALY/QALY, která je schopna vyčíslit ztrátu v letech kvalitního života v důsledku konzumace alkoholu.

Závěrem bych rád konstatoval, že disertační práce splnila svůj cíl a z makroekonomického pohledu se pokusila odpovědět na otázku finanční bilance spotřeby alkoholu v České republice. Metodika byla zvolena přiměřeně k formulaci hypotézy a výsledky jsou v českém kontextu pionýrské a unikátní. Rád bych vyzdvihl rovněž celospolečenskou potřebu takového typu výzkumu, který bohužel stále v našich podmínkách absentuje.

Autorka prokázala tvůrčí schopnosti a splnila požadavky zadání diplomové práce. Práci Ing. Ivy Šmídové " Spotřeba alkoholu a její vliv na ekonomiku ČR" doporučuji k obhajobě.

Otázky na autorku:

1. Jaký bude podle Vás odhad struktury nákladů na zdravotní péči v důsledku konzumace alkoholu (nejčastější diagnózy + jejich celková a jednotková nákladovost)?
2. Existují v zahraniční literatuře studie, které kvantifikují zdravotní ztráty v parametrech QALY/DALY?

V Praze 26. dubna 2013

MUDr. Tomáš Doležal, PhD.

Institut pro zdravotní ekonomiku a technology assessment (iHETA)

Farmakologický ústav 2. LF UK

